

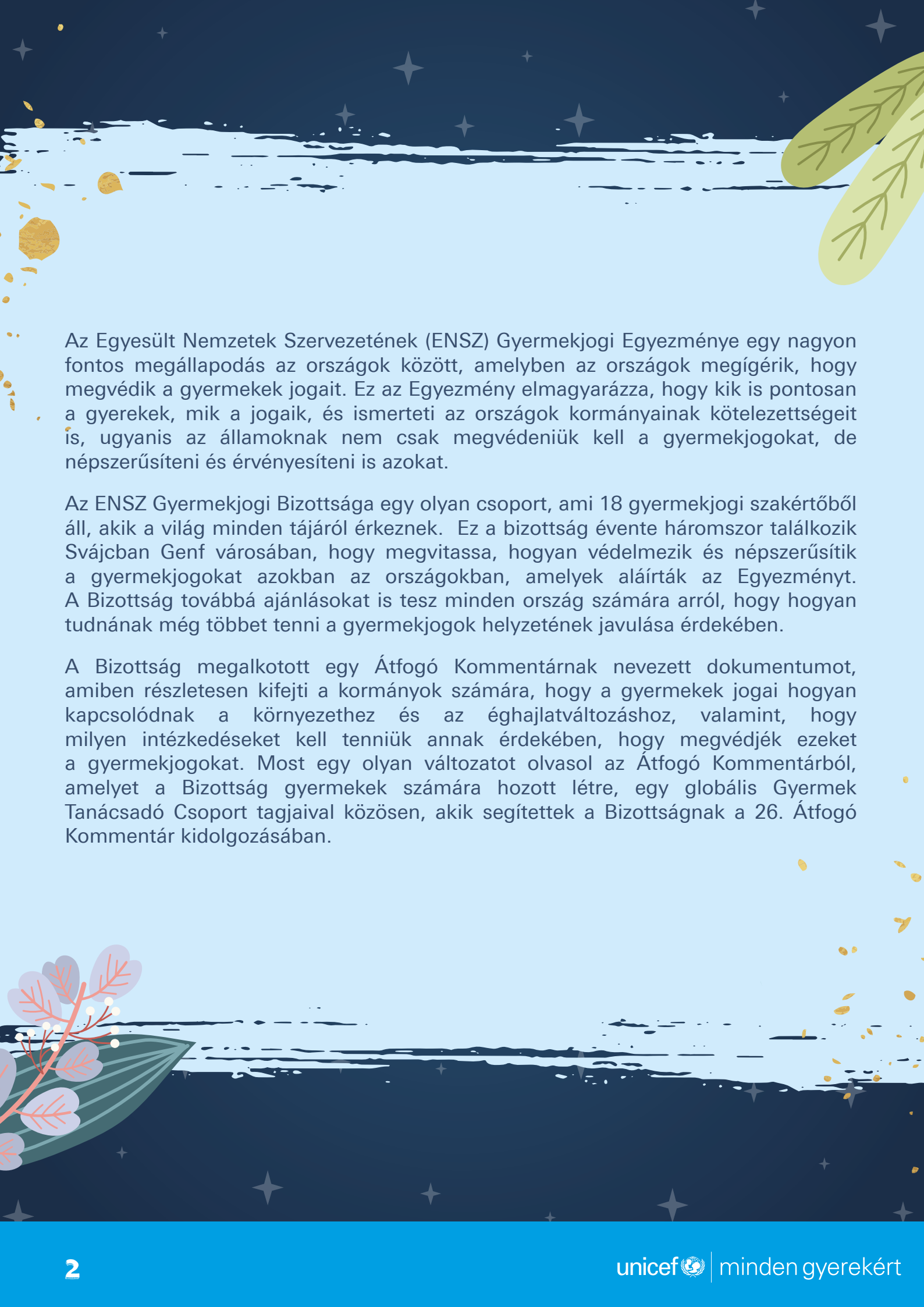
ENSZ GYERMEKJOGI BIZOTTSÁGA

26. SZÁMÚ ÁTFOGÓ KOMMENTÁR

A gyermekjogok és a környezetvédelem összefüggéseiről,
különös tekintettel az éghajlatváltozásra

Gyermekbarát verzió
2023

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) Gyermekjogi Egyezménye egy nagyon fontos megállapodás az országok között, amelyben az országok megígérik, hogy megvédik a gyermekek jogait. Ez az Egyezmény elmagyarázza, hogy kik is pontosan a gyerekek, mik a jogaik, és ismerteti az országok kormányainak kötelezettségeit is, ugyanis az államoknak nem csak megvédeniük kell a gyermekjogokat, de népszerűsíteni és érvényesíteni is azokat.

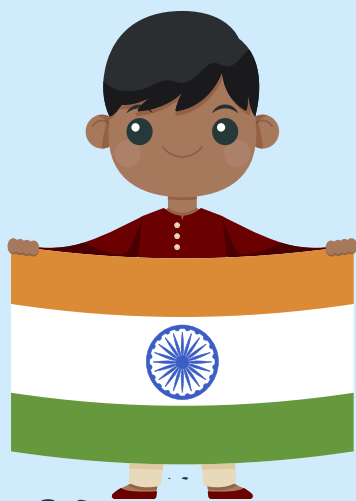
Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága egy olyan csoport, ami 18 gyermekjogi szakértőből áll, akik a világ minden tájáról érkeznek. Ez a bizottság évente háromszor találkozik Svájcban Genf városában, hogy megvitassa, hogyan védelmezik és népszerűsítik a gyermekjogokat azokban az országokban, amelyek aláírták az Egyezményt. A Bizottság továbbá ajánlásokat is tesz minden ország számára arról, hogy hogyan tudnának még többet tenni a gyermekjogok helyzetének javulása érdekében.

A Bizottság megalkotott egy Átfogó Kommentárnak nevezett dokumentumot, amiben részletesen kifejti a kormányok számára, hogy a gyermekek jogai hogyan kapcsolódnak a környezethez és az éghajlatváltozáshoz, valamint, hogy milyen intézkedéseket kell tenniük annak érdekében, hogy megvédjék ezeket a gyermekjogokat. Most egy olyan változatot olvasol az Átfogó Kommentárból, amelyet a Bizottság gyermekek számára hozott létre, egy globális Gyermek Tanácsadó Csoport tagjaival közösen, akik segítettek a Bizottságnak a 26. Átfogó Kommentár kidolgozásában.

BEVEZETÉS

A környezetkárosodás világszerte jelentős fenyegetést jelent a gyermekjogokra nézve. A gyerekek azonnali intézkedéseket követelnek és a jogaikat meg kell védeni. A tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog nem csak univerzális emberi jog, de továbbá ahhoz is szükséges, hogy a gyermekek élvezhessék az őket megillető jogokat. Ez az Átfogó Kommentár elmagyarázza, hogy miért van szükség sürgős környezeti és éghajlatvédelmi intézkedésekre, és hogy a kormányoknak mit kell tenniük azért, hogy a gyerekjogokat egytől egyig megóvják. Hangsúlyozza továbbá azt is, hogy a kormányoknak nem csak a jelenkor gyermekeinek jogait kötelessége megvédeni, de a jövő generációjáét is.

A gyerekek környezeti jogaikért történő fellépése és erőfeszítése ösztönözte a Bizottságot arra, hogy megalkossa ezt az Átfogó Kommentárt, aminek kialakításában nagyon fontos szerepet játszottak a gyerekek: összesen 16 333, 121 különböző országból származó gyermek osztotta meg véleményét és elképzeléseit azokon a konzultációkon, amelyeket a Gyermek Tanácsadó Csoport tagjaival közösen terveztek a 26. Átfogó Kommentár sikeres megalkotásához. A dokumentumban található, gyerekektől származó idézetek ezeken a konzultációkon¹ hangzottak el.

“
*Szeretném a felnőtteknek
elmondani, hogy mi vagyunk
a jövő generációja, és ha
elpusztítják a bolygót, akkor
mi hol fogunk majd élni?!*

”
13 éves fiú Indiából

¹ A munkáról, a gyerekek véleményéről és az eredményekről készült összefoglaló dokumentum (Children's Global Charter) elérhető a www.childrightsenvironment.org/global-charter címen

HOGYAN KAPCSOLÓDNAK A GYERMEKEK JOGAI A KÖRNYEZETÜNKHÖZ ÉS A KLÍMAVÁLTOZÁSHOZ?

Minden gyerekjog összefügg egymással és egyformán fontos. Néhány jog különös veszélyben van a környezetkárosodás és az éghajlatváltozás miatt. De természetesen más jogoknak is ugyanúgy fontos szerepe van a gyermekjogok védelmében - például az oktatáshoz való jognak.

2. CIKK

Egyenlő bánásmód - A megkülönböztetés tilalma

A környezetkárosodás jelenthet nagyobb fenyegetést bizonyos gyermekcsoportok számára, különösen az őslakos gyermekek, a kisebbségi csoporthoz tartozó gyermekek, a fogyatékossgal élő gyermekek és a katasztrófák és éghajlatváltozás által fokozottabban érintett területeken élő gyermekek számára. A kormányoknak információt kell gyűjteniük annak érdekében, hogy többet tudjanak meg az említett csoportok közötti egyenlőtlenségekről, és célzott intézkedéseket kell tenniük ezek javítására. Amikor a kormányok intézkedéseket hoznak bizonyos környezeti kérdésekben, különös gondot kell fordítaniuk arra, hogy annak ne legyen negatív hatása a gyermekekre.

12. CIKK

Véleménynyilvánítás szabadsága

A felnőtteknek komolyan kell venniük a gyerekeket és figyelembe kell venniük a véleményüket a környezettel és az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdésekben is. A kormányoknak be kell vonniuk a gyermekeket a környezetvédelemmel kapcsolatos döntések meghozatalába és gondoskodniuk kell arról is, hogy a gyerekek visszajelzést kapjanak róla, hogy a véleményüket milyen formában vették figyelembe.

13. ÉS 15. CIKK

Szólásszabadság és békés egyesüléshez és gyülekezéshez való jog

A gyerekek gyakran az emberi jogok védelmezőiként állnak ki környezeti jogaikért. Sokan olyan társakkal és csoportokkal veszik körbe magukat, akik környezetvédelmi témával kapcsolatos információkat és elképzeléseket osztanak meg egymással. A kormányoknak kötelessége támogatni a gyerekeket abban, hogy lehetőségük legyen biztonságos és megerősítő környezetben kifejezni magukat. A kormányoknak jogszabályokat kell alkotniuk azon gyermekek védelmére, akik az emberi jogok védelmezőiként lépnek fel.

13. ÉS 17. CIKK

Megfelelő tájékoztatáshoz való jog

A kormányoknak kötelessége biztosítani, hogy a gyerekek hozzáférjenek érthető és pontos, környezetvédelemmel és éghajlatváltozással kapcsolatos információkhoz, ideértve az ezzel kapcsolatos kormányzati terveket és döntéseket, valamint azokat a lépéseket is, amelyeket a gyerekek maguk tehetnek a környezet védelme érdekében. Az információkat több különböző módon is szükséges megosztani, hogy az eltérő életkorú és eltérő háttérrel rendelkező gyerekek egyformán megérthessék azokat.

19. CIKK

Védelem az erőszak minden formájától

A környezetkárosodás és az éghajlatváltozás kiszámíthatatlansághoz, konfliktusokhoz és egyenlőtlenségekhez vezethet, ami a gyermekeket nagyobb fizikai és pszichológiai erőszak kockázatának teszi ki. A kormányoknak nagyobb erőfeszítéseket kell tenniük a gyermekek védelme érdekében. Meg kell erősíteniük azokat a szolgáltatásokat, amelyek a gyermekek legfőbb érdekeit szolgálják, és erőfeszítéseket kell tenniük a kockázatot jelentő problémák és az erőszak kiváltó okainak megszüntetésére.

24. CIKK

Egészséghez és egészségügyi ellátáshoz való jog

Nem szabad hagyni, hogy az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés, az ökoszisztémák változása vagy a biodiverzitás csökkenése káros hatással legyen a gyermekek fizikai és mentális egészségére. Amennyiben egy gyermek egészségügyi problémákkal küzd, az egészségügyi ellátást és támogatást elérhetővé kell tenni számára.

26. ÉS 27. CIKK

Szociális biztonsághoz és megfelelő életszínvonalhoz való jog

A gyermekek számára elérhetőnek kell lennie a megfelelő élelemnek, biztonságos ivóvíznek, megfelelő színvonalú lakhatásnak és azoknak az anyagi feltételeknek, amelyekre szükségük van a biztonságos élethez és az egészséges fejlődéshez. A kormányoknak kötelessége meggyőződni arról, hogy a gyermekek nem élnek szegénységben vagy veszélyes körülmények között.

28. ÉS 29. CIKK

Oktatáshoz való jog

A gyermekek számára biztosítani kell a környezetvédelmi témákkal kapcsolatos oktatást pontos információkkal, a számukra megfelelő és érthető módon elmagyarázva. Az ilyen témakörökkel kapcsolatos oktatásnak támogatást kell nyújtania a gyermekeknek abban, hogy jobban tudjanak kapcsolódni a környezethez és tiszteletben tartsák azt. Azoknak a helyszíneknek, ahol oktatás folyik, környezetkárosodástól mentesnek kell lennie.

30. CIKK

Kisebbségi és őslakos gyermekek jogai

Az őslakos gyermekek és a kisebbségi csoportok gyermekeinek élete, túlélése és kulturális gyakorlatai gyakran szorosan kapcsolódnak a saját természeti környezetükhöz. A kormányoknak gondoskodniuk kell arról, hogy megvédjék ezen gyermekek jogait, és bevonják őket minden olyan döntésbe, ami az ő környezetüket befolyásolhatja.

31. CIKK

Szabadidőhöz, játékhoz és kultúrához való jog

A gyermekeknek lehetőséget kell biztosítani, hogy tiszta és biztonságos környezetben mozogjanak és játszhassanak, ezzel lehetővé téve számukra, hogy könnyebben kapcsolódhassanak a természeti világunkhoz. Amikor a városokban olyan területeket alakítanak át, ahová gyermekek is ellátogatnak, a kormányoknak figyelembe kell venniük a megfelelő környezet fenntartását a játékhoz és pihenéshez szükséges tér biztosításához.

A TISZTA, EGÉSZSÉGES ÉS FENNTARTHATÓ KÖRNYEZETHEZ VALÓ JOG

A Bizottság kifejti, hogy a gyermekeknek joga van a tiszta, egészséges és fenntartható környezethez. A gyermekek számára ez nélkülözhetetlen ahhoz, hogy élvezhessék emberi jogaik érvényesülését. A gyermekek számára elengedhetetlen, hogy hozzáférésük legyen a tiszta levegőhöz és vízhez, a biztonságos éghajlathoz, az egészséges ökoszisztémához és biodiverzitáshoz, továbbá az egészséges élelmiszerekhez és a nem szennyezett környezethez.

MIT SZÜKSÉGES TENNIÜK A KORMÁNYOKNAK

a gyermekjogok védelme érdekében, beleértve a tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog védelmét?

TISZTELET

EGYÜTTMŰKÖDÉS

**IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ
VALÓ HOZZÁFÉRÉS**

Tiszteljék, védjék és biztosítsák a gyermekjogok megvalósulását azáltal, hogy határozott és konkrét lépéseket tesznek, betartva ígéreteiket annak érdekében, hogy minden gyermek tiszta, egészséges és fenntartható környezetben nőhessen fel.

Gondoskodjanak rendszeres gyermekjogi hatásvizsgálatok végrehajtásáról annak érdekében, hogy megértsék (és megoldják), hogy a környezettel kapcsolatos döntéseik miként befolyásolhatják (vagy hogyan befolyásolják már most) a gyermekeket. Fordítsanak különös figyelmet arra, hogy az eltérő életkorú és háttérű gyermekekre milyen különböző hatással lehetnek a döntéseik.

Győződjenek meg arról, hogy a vállalatok is tiszteletben tartják a gyermekek jogait olyan törvények, szabályozások és irányelvek megalkotásával, amelyek megakadályozzák a cégek környezetszennyező és gyermekekre káros hatást kiváltó tevékenységeit. Biztosítsák azt is, hogy a vállalatok a környezetre gyakorolt hatásukat ne titkolhassák el, kezeljék azt nyíltan.

! Győződjenek meg továbbá arról is, hogy a gyermekeket a gyakorlatban támogatják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésben – ami alatt megoldásokat, támogatást és kártérítést is értünk a gyerekekre nehezedő károk és következmények miatt - nemzeti, regionális és nemzetközi szinten is.

! Működjenek együtt nemzetközi szinten más kormányokkal, hisz a környezetvédelmi problémák nem ismernek országhatárokat, azokon is átívelnek.

! Kötelezzék azok az országokat, amelyek a legnagyobb felelősséggel bírnak a környezetre gyakorolt káros hatásokért és egyidőben a legtöbb erőforrással is rendelkeznek, hogy másoknál is több intézkedést hozzanak, és támogassák azokat az országokat, amelyeket a legérzékenyebben érintik a már kialakult káros környezeti hatások és azok súlyos következményei.

“
A globális felmelegedés és más problémák nem oldhatók meg nemzetközi együttműködés nélkül.

11 éves lány Kinából

”

! A kormányoknak figyelembe kell venniük a gyermekek jogait minden éghajlatváltozásról szóló döntésben, és egyidejűleg figyelembe kell venniük az éghajlatváltozást is minden gyermekekről szóló döntésben.

MIT SZÜKSÉGES TENNIÜK A KORMÁNYOKNAK

az éghajlatváltozás terén?

Csökkenteni az éghajlatváltozás hatásait. Ebbe beletartozik az olyan ígéreték betartása, amit a bolygó felmelegedésének megakadályozására tesznek, az éghajlatváltozásról szóló tudományos ismeretek figyelembevétele, valamint az azonnali, sürgős intézkedések megtétele.

Bevonni a gyermekeket az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodásról szóló tervek, döntések és megoldások kidolgozásába, valamint különös védelmet biztosítani azon gyermekek számára, akik már jelenleg is a saját bőrükön tapasztalják az éghajlatváltozás negatív következményeit. Védelmet nyújthatnak a komoly viharok, áradások és más extrém időjárási viszonyok ellen az iskolai épületek és vízvezetékek megerősítésével, valamint az élelmiszerellátás biztosításával vészhelyzetek esetére.

Pénzügyi és technikai segítséget nyújtani azoknak az országoknak, amelyek a gyermekjogok megvalósulását befolyásoló veszteségeket és nehézségeket tapasztalnak.

Meggyőződni arról, hogy a vállalkozások, ideértve a több országban működő globális vállalkozásokat is, nincsenek káros hatással a gyermekek jogaira. Ehhez biztosítaniuk kell a kibocsátásaik sürgős csökkentését és a megújuló energiák felhasználásának erősítését..

Meggyőződni arról, hogy a klímavédelmi finanszírozás semmiképpen ne támogasson olyan intézkedéseket, amelyek bármely formában is sérthetik a gyermekek jogait.

“

A felnőtteknek abba kellene hagyniuk végre az olyan jövőre vonatkozó döntések meghozatalát, amelyet ők meg sem fognak élni. Mi gyerekek vagyunk a kulcsfontosságú szereplők az éghajlatváltozás kérdéseinek megoldásában, mivel a mi életünk forog kockán.”

17 éves lány Horvátországból

”

unicef

minden gyerekért

